

Lauwersmeer, Zuidlaardermeer en Dollard 6-8 mei 2022

Witwangstern

Georganiseerd door:

Peter van Ooijen

Vrijdag

We verzamelden in de haven van Lauwersoog. Daar vlogen de visdieven volop om onze oren, geholpen door het drijvende broed-eiland in de haven. Eén van de havendammen zat helemaal vol met steenlopers. Ze zaten te rusten, jammer genoeg konden we zo weinig zien van hun grappige foerageergedrag. Na nadere kennismaking met een kop koffie togen we naar de Esumakeeg aan de Friese kant van het Lauwersmeer. Hier sloot de rest van de groep zich aan.

De noordkant van de Keeg zat vol met honderden kemphanen. Veel waren al in broedkleed, mannetjes met witte kraag, mannetjes met een zwarte kraag. Regelmatig kwam er eentje heel dichtbij en liet zich gewillig fotograferen.

Kemphaan

eenden, flink wat tafeleenden, nog veel meer kuifeenden en vooral veel krakeenden. Een paar futen, veel bergeenden, een paar knobbelzwanen, heel veel brand- en grauwe ganzen maakten de watervogels compleet.

Visdief

Ook de visdiefjes werkten goed mee, eentje was er zo dapper om op een paar meter afstand te komen vissen. Ook dat leverde een aantal erg mooie fotomomenten op. De kluten waren talrijk aanwezig, druk aan het foerageren en druk met elkaar. Ze lieten zich niet alleen goed zien maar ook volop horen. Tussen de eenden zaten een paar toppers, enkele pijlstaarten, wat wintertalingen, de nodige slobbeenden, één eenzame wat versufte smient, wilde

Gelukkig hebben we bijna geen gevallen van vogelgriep gezien. Hier en daar nog wel een oud ganzen-karkas, alleen de eenzame smient bleef verdacht.

De steltlopers werden, naast kemphaan en kluut, vertegenwoordigd door een paar grutto's, redelijk wat tureluurs, veel kieviten, een paar bosruiters, één witgatje en als leukste een groepje regenwulpen. In de vlucht lieten ze ook hun kenmerkende roep horen en

zo kreeg de dag ook nog een literair sausje. Van de zangvogels kregen rietzanger en rietgors de meeste aandacht. Vermeldenswaardig waren ook de eerste gele kwikstaart van het weekend en een zingende veldleeuwerik.

Rietzangert

Van de Esumakeeg gingen we over de Strandweg, met een korte tussenstop bij het uitkijkpunt "Dark sky observation point Lauwersmeer" naar de kijkhut bij het Jaap Deensgat. Het rietveld daar is een hele goede plek voor baardmannetjes. Na veel speuren hebben we er drie mogen zien, helaas alleen in een flits. Een rietzanger poseerde juist wel heel mooi en de, ook hier, overvliegende bruine kiekendieven lieten zich goed zien. De kijkhut bood zicht op vooral heel veel brandganzen.

Later dan de bedoeling was kwamen we bij het hotel in Westerbroek. Moe en voldaan aan het diner, daarna was het te laat om het Zuidlaardermeer nog te bezoeken. Met de lijst en een glaasje wijn konden we terugkijken op een mooie dag.

Zaterdagochtend

Het ontbijt stond vroeg voor ons klaar. Toch duurde het nog even voor we bij het bezoekerscentrum Lauwersmeer, bij het Ballastplaatbos, aangekomen waren. Het was nog een beetje nevelig weer, de

combinatie met het frisse voorjaarsgroen gaf een beetje een sprookjesachtige sfeer. De zon brak in de loop van de ochtend door, de vogels waren van begin af aan al volop wakker. Op de parkeerplaats werden we al verwelkomd door een paartje gekraagde roodstaart. Het mannetje poseerde mooi, het vrouwtje kwam nog veel dichterbij en schoot een nestkast in. Een kast met een verbazingwekkend groot vlieggat, elke vogel-soort heeft weer ander wensen. De

Figuur 1 Gekraagde roodstaart (Sevrien Schreurs)

verschillende vogelliedjes waren duidelijk te horen, zo maakten we kennis met zwartkop, fitis,

roodborst, winterkoning, koolmees, nachtegaal, grauwe vliegenvanger, merel en zanglijster. Sevrien spotte een goudvink, de rest van de groep heeft die nog net weg kunnen zien vliegen. En een stukje het bos in, aan een populierenlaantje, liet een wiewaal zich heel mooi horen. Hij werd beantwoord

door een soortgenoot in de verte. Ook een leuke waarneming was een grote lijster. Zijn typische, een beetje ongeïnspireerde zang, was goed te horen.

We kwamen bij Achter de Zwartten weer bij het water. Een kudde Konicks-paarden was druk bezig om de kudde weer sociaal op orde te krijgen. De imponerende hengsten gaven een mooi show. Na

een kop koffie liepen we langs het water terug naar de auto's. Hier lieten de grasmussen zich duidelijk horen. Een troepje oeverzwaluwen, een stel putters en een opvliegende raaf maakten de ochtend compleet.

Zaterdagmiddag

Met de auto reden we naar de Onnerpolder. Een tocht langs en over de wierden van het Groningse Hogeland, via de Groninger stadse ring naar Drentse Groningen van het Zuidlaardermeer. Hans was daar al aangekomen en had ook even in de omgeving rondgekeken. Wat prompt een geelgors opleverde. Op zoek naar de moeras-doelsoorten hebben we een stuk over het dijkje tussen polder en meer gelopen. Dat leverde heel veel visdieven, bruine kiekendieven en een rondstappende ooievaar op maar niet de gezochte moerassterns of geoorde futen. Een mooie verrassing was wel een boomvalk die even rond bleef cirkelen. Een enkele watersnip vloog op, er broeden een paar kokmeeuwen maar in het algemeen was het gebied niet meer zo mooi als een aantal jaren geleden.

Het stuk ten noorden van de Osdijk maakte veel goed. Heel druk met kokmeeuwen en grauwe ganzen. Peter bleef, zonder al te veel succes, speuren naar geoorde futen. De rest van de groep genoot van het uitzicht, zag de paniek onder de ganzen en spotte een

zeearend. Die had een ganzen-pul geslagen en kwam voorbijvliegen, op weg naar zijn nest. Een prachtige show als afsluiting van de dag. De wind was ook fris geworden. Het was mooi geweest, terug naar het hotel.

Zeearend met prooi (Sevrien Schreurs)

Zaterdagavond

Na het diner zijn we met een gedeelte van de groep nog even naar het gemaal bij Onnen geweest. Om te kijken of het kleinst waterhoen zich liet horen. Dat deed die en daar bleef het niet bij. Uit de auto stappend zagen we de eerste geoorde futen. Een drukke kokmeeuwen kolonie, zingende bosrietzanger, moerassterns in soorten en maten. Dit was duidelijk de goede plek. Meer dan de moeite waard om de volgende ochtend terug te komen.

Zondagmorgen

De belofte van de voorgaande avond werd helemaal waargemaakt. De trap van het gemaal is een mooie tribune met zicht op een drukke kokmeeuwenkolonie. Daartussen zwommen de geoorde

futen. Ondertussen kwamen er vele mooie soorten overvliegen. Zoals de gezochte zwarte en witwangsterns. Vooral deze laatsten waren er volop, ze lieten zich ook goed fotograferen en gingen foerageren tussen de kokmeeuwen. Peter zag in de verte ook nog een witvleugelstern, deze kwam helaas niet dichterbij om zich ook aan de rest van de groep te laten zien. Een overkomende

purperreiger en zwarte ibis verhoogden de feestvreugde. We hadden zicht op de nestboom van de zeearend, ook deze liet zich nog eventjes zien. De andere kant op kijkend, richting Noord, strekt zich nog een stuk moeras uit. We hoorden daarvandaan kleinst waterhoen en waterral roepen. De bosrietzanger zat gewoon in het bosje naast ons. Na dit mooie moeras-spektakel togen we richting Dollard. Onderweg werd het overdadige lunchpakket soldaat gemaakt. Over steeds smallere weggetjes, rijdend door steeds grotere akkers en langs steeds grotere

Zwarte ibis (Sevrien Schreuers)

windmolens kwamen we aan bij het bezoekerscentrum van de Breebaartpolder.

Zondagmiddag

Het bezoekerscentrum zelf was nog dicht. Koffie en toiletbezoek moesten we nog even uitstellen. De Breebaartpolder is een brakwaterplas waar je om heen kunt lopen. In de plas heel veel kluten en ook meerdere zwarte ruiters. Sommigen waren al in een vergevorderd zomerkleed, ze deden hun naam eer aan. Midden in de plas is een strandje waar de visdieven broeden. Om de plas zaten leuke zangvogeltjes, we beleefden vooral veel plezier aan een kleurrijk manentje kneu die zich goed liet fotograferen. Ook zagen we eindelijk een roodborsttapuit. Als onverwachte, maar zeker niet ongewenste, gast kwam er heel laag een visarend overvliegen. Ook dat leverde weer een heel goed fotomoment.

Zwarte ruiters

Visarend

Op de dijk rond de polder staan kijkschermen vanwaar je een mooi uitzicht had op het drooggevalen wad. In de verte lagen meerdere zeehonden te zonnen. En er zaten en vlogen ook de nodige steltlopers. Ver weg. De telescoop bood weinig hulp, door de warmte en harde wind was de lucht zo turbulent dat de stipjes niet meer dan trillende vlekken werden. Alleen de (honderden) rosse grutto's waren met enige zekerheid op naam te brengen. Drie bontbekplevieren waren binnendijks gekomen, die konden we wel afvinken. Voor de rest hadden we moeten wachten tot hoogwater.

Na deze rondwandeling moesten na een gezamenlijke kop koffie Jolanda en Ineke op huis aan. Ze hadden nog een forse tocht voor de boeg. Met de rest van de groep reden we de Carel Coenraadpolder in, op zoek naar grauwe kiekendieven. De polder biedt een weids beeld van vers geploegde aardappelvoren, velden nog laagstaande tarwe en luzerne met gele randen van koolzaad. Naast de vele graspiepers vielen vooral de honderden gele kwikstaarten op. Als eerste poging

sloegen we een zijweggetje in. Een doorgang door een oude zeedijk bood daar ook zicht op het achterland. En het was raak. Er stond nog een andere vogelaar en die had ze al gezien. Binnen het kwartier kregen wij ze ook in beeld. Vrouwtje en mannetje grauwe kiekendief. In eerste instantie was het verwarrend, op dezelfde plaats vloog ook een paartje bruine kiekendieven. Op wat grotere afstand of onder een lastige hoek was het niet altijd meteen te zien wie wie was. Maar al gauw konden we de soorten

vergelijken. Een grauwe kiekendief maakt een bruine, op zichzelf een sierlijk dier, bijna een lompe verschijning. Terwijl we genoten van het spektakel in de lucht hoorden we vanuit de berm meerder kwartels roepen. Als toegift vloog er, weliswaar ver weg, nog een paartje zeearenden over de zeedijk.

Bij de Nieuw Statenzijl waren we bij de Duitse grens aangekomen. Een mooi vlonderpad door een groot rietveld leidt naar een grote hoge kijkhut. Het rietveld is een mooie plek voor baardmannetjes. Het was een zondagmiddag met heel mooi weer. Dankzij de vele dagjesmensen zaten de baardmannetjes waarschijnlijk helemaal achterin, ze lieten zich in ieder geval niet zien. De kijkhut gaf zicht op grote groepen brandganzen. Ze waren niet schuw en vlogen ook vlak langs. Dat leverde weer een paar goede fotomomenten op. Op de slikken een paar steltlopers, met name bontbekpleviertjes. Aan de horizon de Duitse windmolens en havenstad Emden.

Via het hotel zijn we naar huis gegaan.

Tot slot

Het was een heerlijk weekend. Het weer werkte goed mee. De toegezegde regenspatjes hebben we mooi tussendoor kunnen navigeren al was de (Noorder-) wind wel eens aan de gure kant. De heerlijke voorjaarszon van zondag maakte dat allemaal weer goed. We waren met een groep hele fijne mensen, samen hebben we op een uiterst gezellige manier genoten van Groningen.

De lijst telt uiteindelijk 104 soorten. Dit hadden er misschien wel meer kunnen zijn maar niemand was daar echt mee bezig. De bijzondere soorten telden echt en verder was iedereen meer bezig met het kijken naar een leuk vogeltje dan het zoeken naar iets dat nog niet op de lijst stond.

Putter (Sevrien Schreurs)

**BIRDING
BREAKS**

Lauwersmeer & Zuidlaardermeer

			Dag 1	Dag 2	Dag 3
	1	Kwartel			2
	2	Kwartelkoning			
	3	Grauwe Gans	e	e	e
	4	Rotgans			
	5	Brandgans	e	d	e
	6	Knobbelzwaan	b	b	b
	7	Bergeend	d	c	c
	8	Casarca			
	9	Krakeend	e	d	d
	10	Smient	1		
	11	Wilde Eend	c	b	c
	12	Slobeend	b		a
	13	Pijlstaart	a		a
	14	Zomertaling			
	15	Wintertaling	a	1	a
	16	Tafeleend	b	a	b
	17	Kuifeend	c	d	d
	18	Topper	4		
	19	Eider			
	20	Zwarte Zee-eend			
	21	Middelste Zaagbek			
	22	Dodaars			
	23	Roodhalsfuut			
	24	Fuut	b	b	b
	25	Kuifduiker			
	26	Geoorde Fuut		1	6
	27	Zwarte Ooievaar			
	28	Ooievaar		1	a
	29	Lepelaar			
	30	Roerdomp			
	31	Blauwe Reiger	a	a	a
	32	Purperreiger			1
	33	Grote Zilverreiger	6	5	a
	34	Kleine Zilverreiger			
	35	Jan-van-gent			

	36	Aalscholver	a	a	a
	37	Torenvalk		5	
	38	Roodpootvalk			
	39	Smelleken			
	40	Boomvalk			1
	41	Slechtvalk			
	42	Visarend			1
	43	Zeearend		1	3
	44	Wespendief			
	45	Bruine Kiekendief		3	a
	46	Blauwe Kiekendief			
	47	Grauwe Kiekendief			2
	48	Sperwer			
	49	Havik			
	50	Buizerd		3	10
	51	Waterral			1
	52	Waterhoen		3	10
	53	Klein Waterhoen			
	54	Kleinst Waterhoen			1
	55	Porseleinhoen			
	56	Meerkoet	c	c	c
	57	Scholekster	a	a	a
	58	Kluut	c	a	c
	59	Steltkluut			
	60	Kievit	d	b	b
	61	Goudplevier			
	62	Zilverplevier			
	63	Bontbekplevier			3
	64	Kleine Plevier			1
	65	Strandplevier			
	66	Morinelplevier			
	67	Houtsnip			
	68	Watersnip			1
	69	Grutto	a		1
	70	Rosse Grutto			c
	71	Regenwulp	a		1
	72	Wulp			
	73	Zwarte Ruiter			5
	74	Tureluur	b	a	b
	75	Groenpootruiter			
	76	Witgat		1	
	77	Bosruiter		5	
	78	Oeverloper			
	79	Steenloper	d		
	80	Kanoet			
	81	Drieteenstrandloper			
	82	Kleine Strandloper			
	83	Temminck's Strandloper			

	84	Krombekstrandloper			
	85	Paarse Strandloper			
	86	Bonte Strandloper			
	87	Kemphaan	e		a
	88	Stormmeeuw		10	10
	89	Grote Mantelmeeuw			
	90	Zilvermeeuw	c	c	c
	91	Geelpootmeeuw			
	92	Pontische Meeuw			
	93	Kleine Mantelmeeuw	b	a	b
	94	Kokmeeuw	b	d	e
	95	Zwartkopmeeuw			
	96	Dwergmeeuw			
	97	Reuzenster			
	98	Grote Stern			
	99	Visdief	d	b	d
	100	Noordse Stern			
	101	Dwergster			
	102	Zwarte Stern		1	a
	103	Witvleugelster			a
	104	Witwangster			1
	105	Kleine Jager			
	106	Holenduif			
	107	Houtduif	b	b	b
	108	Zomertortel			
	109	Turkse Tortel			a
	110	Koekoek		1 a	1
	111	Velduil			
	112	Ransuil			
	113	Bosuil			
	114	Kerkuil			
	115	Gierzwaluw			
	116	IJsvogel			
	117	Draaihals			
	118	Grote Bonte Specht		1	1
	119	Grauwe Klauwier			
	120	Wielewaal		2	
	121	Gaai	a	1	1
	122	Ekster	a	1	a
	123	Kauw	b	b	a
	124	Roek			
	125	Zwarte Kraai	c	b	b
	126	Koolmees	a	a	a
	127	Pimpelmees		a	a
	128	Zwarte Mees			
	129	Kuifmees			
	130	Glanskop			
	131	Matkop			

132	Staartmees			
133	Oeverzwaluw		1	b
134	Boerenzwaluw	b	a	b
135	Huiszwaluw	a	1	a
136	Boomleeuwerik			
137	Veldleeuwerik	a	2	2
138	Sprinkhaanzanger			
139	Snor		1	1
140	Rietzanger	a	b	a
141	Kleine Karekiet	a	a	a
142	Grote Karekiet			
143	Bosrietzanger		1	a
144	Cetti's Zanger			
145	Spotvogel			
146	Fitis		a	1
147	Tjiftjaf	a	a	a
148	Fluiter			
149	Zwartkop	a	c	b
150	Tuinfluiter			
151	Braamsluiper		1	
152	Grasmus	a	a	
153	Baardman		3	
154	Vuurgoudhaan			
155	Goudhaan			
156	Winterkoning	a	a	a
157	Boomkruiper			
158	Boomklever			
159	Spreeuw	c	c	c
160	Merel	b	c	b
161	Zanglijster		a	
162	Grote Lijster		1	
163	Roodborst		a	
164	Blauwborst		1	
165	Nachtegaal		1	
166	Zwarte Roodstaart		1	
167	Gekraagde Roodstaart		2	
168	Paapje			
169	Roodborsttapuit			1
170	Tapuit			
171	Grauwe Vliegenvanger		1	
172	Bonte Vliegenvanger			
173	Huismus	a	a	a
174	Ringmus			
175	Heggenmus		a	1
176	Gele Kwikstaart	a	1	c
177	Noordse Kwikstaart			
178	Grote Gele Kwikstaart			
179	Witte Kwikstaart	a	a	a

	180	Graspieper	a	a	a
	181	Boompieper			
	182	Vink	a	c	
	183	Groenling			
	184	Putter		b	b
	185	Kneu			4
	186	Kruisbek			
	187	Goudvink		1	
	188	Appelvink			
	189	Roodmus			
	190	Geelgors		1	
	191	Rietgors	c	c	c
		Totaal		63	78
		Weekend totaal		63	104
		Bijschrijfsorten			
	1	Raaf			1
	2	Zwarte ibis			1

1 tot 10

- a 10-20 (a)
- b 20-50 (b)
- c 50-100 ©
- d 100-500 (d)
- e >500 (e).